

“Dünya Müziği”nde Son Yirmi Yıla İlişkin Değerlendirmeler: Hollanda Örneği

Uğur Alpagut*

Giriş

çok kültürlülüğe dayalı biçimde “Dünya Müziği” tanımıyla ortaya konulan bir müzik türü, dünya üzerinde çeşitli yaklaşım biçimleriyle etkili olmaktadır.

Müzik eğitiminin uygulama alanında da ele alınan bu müzik türü, çocukların ve gençlerin etkisi altında kaldığı popüler kültür ortamının doğal bir sonucu olarak gelişim gösterir.

1992’de Seul’de “Dünya Müziğini Paylaşmak” konulu 20. Dünya Uluslar arası Müzik Eğitimi Konferansı düzenlenmiştir. Dünya Müzik Eğitimcileri Birliği’nin (International Society for Music Education) üstlendiği bu konferansta çok sayıda müzik eğitimcisi ve araştırmacısı kültürlerarası müzik ilişkilerine ve kültür çeşitliliğine ilişkin belirlemeler ile bu konudaki sorunların çözümüne yönelik bildirimler sunmuşlardır. (ISME, 1992)

Batı merkezli, “küresel” seyir özelliğine sahip ve postmodern yapılaşma içeriğine sıkıca bağlı “çok kültürlü” eğitim modeline dayandırılan son gelişmeleri, adeta büyük bir otobanda batıdan doğuya görülmemiş biçimde ilerleyen tek yönlü bir trafığe benzetebiliriz.

Kendi çıkarlarını her dönemde önde tutan batı odağının; kendi bakışından değerlendirdiği çağın özelliklerini, kültürel değerler üzerinde rahat biçimde uygulayabileceği bir ortam

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Doç.Dr. / uguralpagut@yahoo.com

oluşturma çabası, irdelenmesi gereken sorunların başında gelmektedir.

Bu stratejinin ve çabanın derinlerine inildiğinde ne tür ilişkiler söz konusudur? Bu çalışmaların olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? Üzerinde durulacak bu tür sorular, söz konusu küresel gelişmelerin değerlendirilmesini ve sürekli gözden geçirilmesini önemli kılan duyarlılıklar içermektedir.

Ulusal bilincimiz ve Cumhuriyet kazanımlarımız müzik eğitimcilerini müzik kültürü bakımından günümüz koşullarında küresel kültürün etnik, teknolojik, finansal, medya ve ideolojik akışları/dalgaları karşısında pasif seyirci konumunda tutmamalıdır. Üstelik bu dalgaların güç kaynağının batı merkezli olduğu da bilinen bir gerçektir. (Aslanoğlu, 1998: 266-267)

Batıdaki demografik oluşumun bu gelişmelerin ivme kazanmasında etkili olduğu söylenebilir. Sorunların temelini oluşturan başlıca etmenler arasında, göçlerden kaynaklanan sorunlar ile izinsiz biçimde Batı ülkelerine kaçan göçmenlerin yarattığı ortam; genç nüfus özelliğini giderek yitiren Batı ülkelerinin iş gücüne olan gereksinimi nedeniyle bu ülkelere yabancı işçilerin yerleşmesi, sömürge döneminin yirminci yüzyılın ortalarında uğradığı değişikliklerden kaynaklanan nüfus yapısındaki sosyolojik değişimler sayılabilir.

Tüm bu gelişmeler kültürel yapı ve eğitim uygulamaları üzerinde etkili olmuştur. Ancak, bu duyarlı gelişmeleri Batının kendi yöntemleri ve bakış açısında dikte etmesi, yayması, kültürlerin üzerinde istediği gibi hareket etme olanağı sağlayan egemen tavrı; değişken ve kaygan zeminde iyi ve kötü niyetlerin birbirine karışmasıyla kültürel gelişmeler üzerinde istenmeyen sonuçlar doğurmaktadır.

Postmodern bakış açısı “çok kültürlü” müzik eğitiminin yadsınamayacak bir yönünü oluşturur. Bu yönelimler günümüz koşullarında müzik eğitimi araştırmalarında da açıkça ve sıklıkla ortaya konulmaktadır. Postmodern yönelimler, belki de dünyada son dönemlerde en çok tartışılan, veya tartışılmaz biçimde küresel çıkarılara atfedilen uygulamaları oluşturmuştur.

Öyle ki, örneğin ülkemizde, belli alanlardaki bazı dergiler dışında doğrudan veya dolaylı biçimde postmodern içerikli makaleleri değerlendirecek hakemlerin bulunmadığı ve bu tür yazıların ruhunun anlaşılabilir ve değerlendirilemediği de bilinen bir gerçektir.

Bazı dergiler ise, “postmodernizm” sözcüğünü küreselleşme sözcüğü ile eş değer sayarak emperyalizmi çağrıştıran ideolojik görüşleri ve küresel çıkarları destekleyici anlama gelebilecek bir adlandırma olduğu gerekçesi ile bu kavramın kullanılmasına dahi geçit vermemektedir.

Bu uygulamaların, konuların derinliğine giremeyip, “küresel” veya “postmodern toplumlar” vb. ifadeleri bilerek ya da bilmeyerek olumsuz anlamları da çağrıştıran üslupta gelişigüzel kullanabilen öğretim üyelerinin varlığı düşünüldüğünde hiç de şaşırtıcı olmayan haklı gerekçeleri olabilir.

Postmodern Yaklaşımlar Üzerine

Postmodern yaklaşımların, kültürel gelişmeler ve müzik kültürü üzerindeki etkisine bakmanın faydalı olacağı düşüncesiyle konumuzu irdeleyelim.

Debussy'nin Endonezya gamelan müziğinin yapılarını kullanması ve başka bestecilerin değişik halk geleneklerine başvurmasıyla, modernizmde “dünya müziği” adıyla anılacak olan birleşme ve melezleşme hareketleri başladı. Modernist besteciler, bu müzik tarz ve etkilenimlerini alınıp dönüştürülmesi gereken ham maddeler olarak görme, dolayısıyla Batı müziğinde karışıklık çıkarmak yerine bu müziğin kendi kendisiyle özdeşliğini onaylama eğilimindeydiler. “Dünya müziği”nin artık talepkar ve şaşırtıcı olmayan karışımları Peter Gabriel'in yıllık WOMAD festivallerinde sistematik bir şekilde teşvik ettiği gibi, müzik geleneklerinin birleşmesinden, çok daha zengin ve öngörülmesi güç etkiler de ortaya çıkmıştır. (Connor, 2001: 226)

Edebiyat incelemelerinde bu bakış açısının belki de en etkili savunucusu Ihab Hassan'dır. Hassan, Orfeus'un Parçalanışı'nın 1982 baskısına eklenen “Sonsöz”de, modernizm ve postmodernizm arasındaki karşıtlık biçimlerini aslında ikisi arasında mutlak bir kopuş olmadığı gerekçesiyle şöyle sınıflandırmaktadır: (Akt. Connor, 2001: 161,162)

<u>Modernizm</u>	<u>Postmodernizm</u>
Form (birleşik/kapalı)	Antiform (ayrışık,açık)
Amaç	Oyun
Tasarım	Şans
Hiyerarşi	Anarşi
Egemenlik/Logos	Tükeniş/Sessizlik
Sanat Nesnesi/Tamamlanmış yapıt	Süreç/Performans/Happening
Uzaklık	Katılım
Yaratım/Bütünleştirme	Yok etme/Yapı çözme
Sentez	Antitez
Mevcut olma	Mevcut olmama
Toplama	Dağıtma
Tür/Sınır	Metin/Metinlerarası
Seçme	Birleştirme
Kök/Derinlik	Köksap/Yüzey
Yorumlama/Okuma	Yoruma Karşı/Farklı Okuma
Gösteren	Gösterilen
Köken/Neden	Farklılık-Farklılık/İz
Belirlenmişlik	Belirlenmemişlik
Aşkınılı	İçkinlik *

* S. Connor'un, Postmodernist Kültür isimli kitabından aktarılan konuya ilişkin yukarıdaki kavramsal belirlemelere dikkatlice bakıldığında, ileride sözünü edeceğimiz Irene'in hikayesinde izlenen müzik eğitimine ilişkin yöntemlerle bu kavramların postmodern bölümü arasında büyük ölçüde benzerlikler olduğunu görebiliriz. Tüm bu belirlemeler arasında Hassan'ın “postmodern ruhun modernizmin büyük gövdesi içinde sarmalanmış olduğu” yönündeki sürekli ısrarı göze çarpar.

Modernliğin dinamiklerini irdelediğimizde “Çok kültürlülük” ve “postmodern” yapıya ilişkin en önemli eleştirileri uzlaşmaz görünen iki modernlik portresini ölçüt alarak yapabiliriz. Bunlardan biri ‘özgürleşme söylemi’ diğeri ise ‘disiplin altına alma’ söylemi olarak adlandırılabilir birbirine karşıt iki anlatıdır. Disiplin modern dönemdeki tüm bestecilerin öne çıkardığı çalışma ve söylem biçimidir.

Bu bestecilerden günümüzden yaklaşık yüz yıl öncesine gidildiğinde yalnızca Stravinski’nin disiplin içinde geliştirdiği zengin kişisel üretim aşamalarını örneklersek ne demek istediğimiz daha açık biçimde anlaşılabilir. Özgürlük ise modern çağın müzik ruhunu oluşturur.

O halde özgürlük ve disiplinin modernliğin kilit boyutları olduğu açıkça ortadadır. Günümüzde eğitim boyutlarının özenle üzerinde durması gereken zor görevinin, modernliğin bahsedilen iki yüzünü eş zamanlı olarak çizmek ve modernliğin indirgenemez çifte doğası hakkında bir sonuca varmak olduğunu vurgulamak durumundayız. (Wagner, 2005: 33)

Gösterge bilim verilerine dayanan bir yoruma göre; aslında, “postmodernizm otantikliğin düşmanıdır”. Bu yaklaşım, her türden kültürel formun üzerine çullanıp onların anlamlarını sıyırmak ve ortada bir tür yeni imaj ya da boyut olarak, bağlamsallaştırılmamış ve kolaylıkla idare edilebilir gösterenler bırakmak amaçlarını taşır. Bu sürece yitirilmiş gösterilenleri yeniden yapılandırarak ve nesnelerin anlamlarını yeniden elde ederek karşılık verebiliriz. Bu durum, özünden uzaklaştırılmış gösterenleri ön plana çıkaran postmodernizmin yüzeysel tüketimci kültürüne karşı bir eylemdir. (Gottdiener, 2005: 339)

Gottdiener “Postmodern Göstergeler” adlı kitabının “Kökleri Arayış” bölümünde önemli olduğunu düşündüğümüz şu çarpıcı örneği veriyor:

“Alex Haley’in anıtsal başarısı olan Kökler, öz benliği etkileyen modern ve postmodern tüketimci kültürün olumsuz etkileri karşısında bireylerin nasıl karşılıklıta bulunabileceklerinin kendi başına en iyi örneğidir. Haley, otantiklik siyasasını en dezavantajlı grup olan Afrika kökenli Amerikalılar için billurlaştırmıştır. Bu siyasa “Afrika” gösterenini, Marcus Garvey ya da Malcolm X gibi siyah milliyetçilerin söyleminde yer alan bulanık, birçok yöne çekilebilecek türden “vadedilen topraklar” biçimindeki soyut doğasından ayırıp ayrıntı bolluğu içinde, siyah Amerikalıların Afrika deneyimi halinde bağlamsallaştırmıştır. Alex Haley’in “Afrika”sı, bir tarih içeren, çok anlamlı gösterilenlere sahip çok boyutlu bir gösterendir; yani geçmişten kopuştur; belirli bir yerdir; konum, köy, küresel jeopolitik düzen içinde bir noktadır; bir kültür, kültürel bir çeşitliliktir; bir kökendir; son olarak da “yuva”dır. Haley sayesinde siyah Amerikalılar artık bu Afrika’ya sahiptir; geçmişin “eskiden Afrika’dayken” günlerinin, ayrımcılık ve milliyetçiliğin bağlamdan uzaklaştırma ideolojisinin soyutlamaları yerine bu göstergenin günlük yaşamı yeniden bağlamlaştırma yeteneğine sahiptirler.”

“Kişisel tarihin yeniden bağlamlaştırılması ve kimliğin kültürel siyasası, toplumsal

karşılıklı etkileşim için bol miktarda çok anlamlı bakış çerçevelerini olanaklı kılması ile postmodern bir yöne sahiptir. Toplumsal karşılıklı etkileşim ile onun çok kültürlü siyasasının bu kişiselleşmiş ve öznelleşmiş kavramlaşması, otantiklik arayışının alt yüzü olabilir. Ancak, otantik geçmiş arayış, bireyin bakış açısından kesinlikle postmodern olmaktan uzaktır. Kişisel tarih ve kimliğin güç kazanmasını, ruhsal ve duygusal temel bulmasını, varoluşsal uyumluluğunu ve bağlamsallaştırılmasını içermektedir; bunların tümü postmodernizmin özelliği olan tüketim kültürünün üst ayırılma ve yüzeysellik yönlerine karşı işlemektedir. Bizler bir gün farklı, diğer gün farklı bir birey değiliz; pazarlama planlarının bir ürünü, aşırı metacı kapitalizmin baskın kültürü tarafından kalıplanmış kişiler değiliz. Bizler Haley'nin gösterdiği gibi, temeli olan ve güçlü bir benliğe sahip olabiliriz ve bu benlik de çevresinde otantik bir benin yapılandırılabilceği bireysel gösterilenlerimizi ortaya çıkaracak bir tarihsel temele dayanabilir.” (Gottdiener, 2005: 340,341)

Postmodernist yaklaşımların yüzeysel tüketimci ruhu, kültürel derinliğe dayalı ve insanlığın uzun yıllar boyunca emekle elde ettiği tüm birikimine, boyutları günümüzden öngörülemez zararlar verebilir.

Müzik kültürü, insanoğlunun binlerce yıllık kültürel geçmişine dayalı en önemli birikimlerinden birisidir.

Küresel akışların oluşturduğu postmodernist yaklaşımların tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizin içinden geçtiği koşullar nedeniyle temel noktalarda bizleri de etkilediğini ve ülkemizin gerçekliği ile ilintili olduğunu belirtmeliyiz.

Bu konulara olan duyarlılığımızın sürekli canlı olması gerekmektedir. Aksi durumda, duyarsızlığın egemen olduğu kültürel ortamlarda post modern yapı ile kaynaşık küresel akışların, popüler kültürle büyüyen baskısını sindirmek durumunda kalır ve kendimize çıkış yollarını büyük ölçüde tüketebiliriz.

Müzik Eğitiminde “Hollanda” Örneği Üzerine

Müzik eğitimcilerinin özellikle Avrupa’da son yirmi yıl içindeki gelişmeleri içeren, konuya ilişkin çalışmalarına ve değerlendirmelerine Hollanda örneği üzerinden bakalım.

Schippers 1996’da yayınladığı makalesinde Hollanda’da 15 milyonluk nüfusun neredeyse 1 milyonunun Hollanda kökeni olmayan kişilerden oluştuğunu belirtmektedir. Türkiye’den, Fas’tan, Surinam’dan yoğun insan kitleleri şehirlerde veya şehir çevresinde yaşamaktadır. Amsterdam’da çocuklardan yarısından çoğu Hollanda kökenli değildir. Avrupa ülkelerinin pek çoğunda benzer durum söz konusudur. Çok kültürlülük bakımından tanımlanan Avrupa kültüründe müzik eğitimi bu yeni durumla baş edecek çözümleri üretmek durumundadır.* (Schippers,1996: 16-23)

* Schippers’a göre, Çok kültürlü bir toplumu tek bir dünya kültürü olarak görmek gerçekçi olmaktan çok uzak müziksel bir karabasıdır. Schipper şu soruyu sormaktadır: Dünya müziğinin şimdi sahip olduğumuz güzel müzik çeşitliliği-

Sell, makalesinde çok kültürlü müzik eğitiminde ana amaca ilişkin şu sorulara dikkat çekmişti: Bir başka müzik kültürüne dıştan bakmak ve onu sevgisizlikle gözlemek mi? Yoksa ana amaç o müzik kültürüne müzik aracılığı ile girmek ve bir bölümünü kendi kültürüne katmak mı? (Sell, 1992: 215-220)

Son yirmi yıl içerisinde müzik eğitimine ilişkin tartışmaların aynı özellikler çevresinde süregeldiği gözlenmektedir. Hollanda ve dünya üzerinde popüler kültürün baskın özelliklerini “Dünya Müziği” ile ilintili çalışmalarda artan boyutlarda görmekteyiz. Müzik eğitiminin metodolojik yapısında da bu tarz yönelimler daha örgün biçimde yaygınlaşmaktadır.

Hollanda’da yapılan müzik eğitimine ilişkin bir araştırma: “Irene” örneğinden hareketle günümüzde dünya müziği ve müzik eğitimi üzerine çeşitli saptamalar yapılmasına olanak tanımaktadır. Buna göre, Rotterdam Academy for Music Education’da öğrenim gören “Irene” isimli bir öğrenci kendi müzikal ve öğrenme/öğretme deneyimleri bakımından izlenmektedir. Araştırma ikinci olarak Hollanda’da son zamanlarda üzerinde durulan “soundcheck” adlı müzik metodolojisine odaklanmıştır. Bu yöntem, ortaöğretimdeki öğrencileri gruplar halinde, enstrümanlarıyla pop ve dünya müziği çalmaları yönünde cesaretlendirmektedir. Öğrencilerin kendi müzikal deneyimleri hakkında derinlemesine düşünmek, müzik hakkında daha çok şey öğrenmelerine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. Bu örnek durum araştırmaları, Rotterdam’ın çok kültürlü ortamında okullarda ve müzik öğretmeni eğitimi programlarında özgün müzik öğretiminin dinamiklerini objektif bir bakışla gözlemlemektedir. (Evelein, 2006: 178-187)

Makalenin özgün yapısının oluşumunda veri sağlanmasına ortam hazırlayan değişkenler Hollanda’daki Rotterdam şehri ve Rotterdam Müzik Eğitimi Akademisine ilişkindir. Rotterdam dünyanın en büyük limanlarından birine sahip, çeşitli kültürleri barındıran dinamik bir metropoldür. Codarts Profesyonel Sanat Eğitimi Üniversitesi’ne bağlı Rotterdam Müzik Eğitimi Akademisi (RMEA), verdiği eğitimde bu kültürel çeşitliliği yansıtmaya çalışmaktadır. RMEA’da eğitim gören öğretmen adaylarına birçok farklı müzik türüyle ilgili bilgi verilmektedir ve eğitim programında sunulan müzikler, farklı müzik türleri arasında hiçbir dışlama olmaması gerektiği felsefesiyle seçilmektedirler. Bu eğitim felsefesinin bir boyutu “müziğin gerçekte bir insan eylemi” olduğudur. Küba, Brezilya, İspanyol, Türk ve Afrika müziği gibi farklı dünya müziği türlerinin yanı sıra, pop ve jazz müzikleri de eğitim programında önemli bir rol oynamaktadır. Akademideki öğrencilerin, Rotterdam’daki çeşitli müzikal topluluklarla iletişimi sağlanmaktadır. Öğrenciler, böylece müziğin nasıl ilerlediğini ve şehir içerisinde nasıl geliştiğini denemekte ve

nin renksiz bir karışımı olmasını kim ister? Schippers sonunda şu önemli noktanın altını çizmektedir. Gerekli olan, normal müzik programına iyi uyum sağlamış bir dünya müzikleri programıdır. Bu programda, müziğin ana ilkeleri veya temel yapılanmaları odak noktası olmalıdır. Bu yolla öğrenci, “klasik batı müziği” veya “rock” müziğinde doğrusal ritim, “Hint, tala” veya “Afrika, djembe” müziğinde devirli ritim ve Türk halk müziği’nde aksak ritim konularında bilgi sahibi olabilir.

öğrenmektedirler.

RMEA’deki müzik öğretmeni adaylarının eğitiminin incelenmesi için, bu durum araştırmasında Irene adlı bir öğrencinin gelişimi izlenmiştir. Konumuz gereği yararlı olacağını düşündüğümüz için Frist Evelein’e ait çalışmanın içeriğine daha fazla girerek, Irene’in hikayesine ve “soundcheck” adlı müzik metodolojisine daha yakından bakalım.*

Müzikal uygulama ve deneyim

“Başlangıçtan itibaren müzikal düşünceleri üretme çalışmaları yapılır. Bu sürecin temel ilkelerinden biri şudur: “Kulağınıza hoş gelen her şey, hoştur. Kendi kulaklarınız tek ölçüttür. Başka müzikal kural yoktur.” Ardından, öğrenciler kendi kompozisyonlarına yönelirler. Tipik sorular şunları içerebilir: “neden bir şey kulağınıza hoş gelir?” ya da “bir kompozisyonu güçlü ya da eşsiz yapan şey nedir?” Bu da, form, düzenleme, armoni, melodi, ritim v.b. üzerine bir tartışmayı doğurur. Öğrenciler herkesin farklı kompozisyonlar yaptığını, farklı dinlediğini ve eşsiz bir yaklaşımı olduğunun farkına varır. Bu tartışmalar, öğrencinin daha ileri gelişimi için çok önemlidir.

Irene, bu yolla kendi müzikal gelişimini destekleyen metodlar geliştirmeye doğal bir yolla cesaretlendirilir. Bu bilgi ve becerilerin pratik kullanımı ve aktarımı yalnızca diğer derslerde değil, öğretim uygulamalarında da desteklenmektedir.”

İlk bakışta “öğrenci merkezli” olduğu gözlenen bu yöntem; modern bir davranış değişikliği oluşturma sürecine olanak sağlıyor gibi gözükse de, şu eksiklikler ve tehlikeler göz ardı edilmemelidir:

Çok kültürlü müzik eğitimi ortamına uygun olması amacıyla uygulanan bu yöntemin giderek yüzeysel bir eğitim içeriğine zemin hazırlayacağı söylenebilir. Öğrencilerin kültürlere dışarıdan bakma zorunluluğunun kaçınılmaz olması, eğitim malzemesinin yabancı öğelerden oluşması nedeniyle öğrencilerin bunları kanıksamasının uzun ve zorlu bir süreç gerektirmesinden kaynaklanır.

Kültürlerin kendi bağlamında ele alınan müziğin kendine özgü müziksel öğeler ve dinamikler taşıması öğrencilere kültürel bakımdan uzak bir olguyu ortaya koyar. Öğrenciler için, kendine özgü bir müziği ve kültürü içselleştirmek çok yönlü yöntemleri ve sabırla ele alınması gereken bir eğitim sürecini gereksindirir.

Gerçek hayat hedefleri

* Frist Evelein’e ait olan bu makaleden, günümüze özgü tam örnek oluşturması bakımından, konu gereği araştırmanın önemli olduğu düşünülen bölümleri bu çalışmaya aktarılmıştır. Frist Evelein tarafından gerçekleştirilen “Hollanda Müzik Eğitiminde Pop ve Dünya Müziği: Müzik Öğretmeni Eğitiminde ve Orta Eğitim Müzik Eğitiminde İki Özgün Öğrenme Durumu” isimli araştırma International Journal of Music Education dergisinin 2006 Ağustos sayısında yayımlanmıştır.

Üçüncü yılında, Irene ve grubu büyük bir müzikal tiyatro prodüksiyonu üzerine çalışır. Öğrenciler bu aşamada her şeyi kendileri yaratır, yazar ve tasarlayıp organize ederler.

“Irene’nin ve arkadaşlarının özel bir kültürün ya da dünyanın bir kısmının müziği ile ilgili yoğun çalışmasını sağlayan bir müzikal proje haftası düzenlenir. Bu çalışmalar her yıl yapılmaktadır. Irene, Afrika müziği ile ilgili bir proje haftasında yer alır: Gumboot dansını, djembe ve diğer perküsyonları çalmayı ve bazı Afrika şarkılarını söylemeyi öğrenir. Aynı zamanda, diğer müzikal alanlarla ilgili bilgi edinmiştir. Güney Amerika ve Peru üzerine yapılan bir proje haftası aracılığıyla And Dağları’nın müziği ve müzik kültürüyle tanışır. Modernizm hakkındaki bir proje haftasıyla da, Schonberg, Webern ve Stravinsky dönemiyle, soyut sanatların çıkışıyla, Paris’teki kültürel yaşamla ve Ballets Russes (Rus Balesi) ile ilgili bilgi edinir. Rotterdam Filarmoni ile iletişime geçmesi, onu Modest Mussorgsky ve dönemiyle ilgili bir projede çalışmaya yöneltir. “Rotterdam Global Village” (Rotterdam Küresel Köyü) konulu bir proje aracılığıyla, Irene toplum müziğiyle tanışır. Irene, kendi yaş grubu gençlerin bulunduğu bir hip- hop evini ziyaret ederek burada, genç göçmen gruplarıyla birlikte yapılan müziğin içerisinde performans gösterir.

Irene, müzik ve sanatçılık konusunda öğretmenlik yaptığında aktif olarak kullanabileceği yoğun bir pratik temel edinmiştir.”

Haftalık programlar doğrultusunda Irene’nin kültürel ve otantik inceliklerle dolu olması gereken eğitim içeriğini ne ölçüde yerine getirebileceği tartışılmalıdır. Öğrencilerin kendi kültürü ile çok farklı olan yoğun bilginin ve uygulamanın haftalık program içerisine nasıl sıkıştırıldığı!, uygun yöntemlerin nasıl belirlendiği!, varılacak hedefler bakımından kuşku uyandırmaktadır.

Popüler anlatımla kültürlerin melezlendiği hip-hop türündeki çalışmalar öğrencilerin “çok kültürlü” okul müzik eğitimi çalışmalarına ne gibi katkılar sağlamaktadır?

Bu çalışmaların bireysel anlamda öğrenciye kattığı evrensel değerler bilgi-süreç-ürün ilişkisi içerisinde sistematik yapıda açıklanmalıdır. Bu çabaların öğrencide bırakacağı kalıcı izlerin veya geçici yönelimlerin eğitim değeri üzerinde net bilgiler verilmesi önem taşımaktadır. Eğitim sürecinde söz konusu detaylara ilişkin herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır.

Modernizm haftasıyla ilgili uygulamalar, hedeflere ulaşılabilirliği olası görülen tek etkinliktir. Çünkü, bu etkinlik gerek eğitim içeriği gerekse malzeme bakımından, Batıda kültürel anlamda yüzlerce yıllık kanıksanmış ve oturmuş bir sürece işaret etmektedir.

İkinci durum araştırması, son zamanlarda yayımlanmış bir müzik metodolojisi olan Soundcheck’e odaklanmıştır.

Soundcheck’teki düzenlemeler, giderek karmaşıklaşacak şekilde ayarlanmıştır.

Dersler altılı bloklar halinde düzenlenmiştir. Her blokta, yeni tekniklerin ve müzikal becerilerin öğrenilmesinin yanı sıra, öğrenciler öğrendikleri bir şarkının cover'ını yapmaya teşvik edilir.

Altı haftalık bir sürecin sonunda, tüm ekiplerin düzenlemelerini ya da bestelerini çaldıkları bir performans deneyimi yer alır. Düzenlemeler yapmak ve bestelemenin yanı sıra, birlikte çalmaya da büyük önem gösterilmektedir.

Müzik yapmak

“Soundcheck’te müzik yapma faaliyetlerine büyük önem verilmektedir. Her ders, ‘müzikal parti’ denilen bir faaliyetle başlar ve biter. Müzik yapmak eğlenceli olmalıdır. Bu metodolojinin arkasındaki ana düşünce, müzik yapmanın, yansıma aracılığıyla fark edilebilecek geniş bir bilgi ve beceri spektrumunu kapsadığıdır. David Elliott (1995), bu yaklaşımı “pratik müzik öğrenme” olarak tanımlar. Pratik yaklaşım, aynı zamanda müzik öğrenmenin yalnızca ussal değil, aynı zamanda deneyimsel olduğu düşüncesine dayanmaktadır. Müzikal farkındalık ve müzik öğrenimi, büyük oranda insan bilincinin deneyimsel sisteminde yer almaktadır.”

Müzikal etkileşim ve işbirliği halinde öğrenme

„Soundcheck’te, öğrenciler temel olarak müzikal etkileşim ve yansıma aracılığıyla öğrenir. Her dersin büyük bir kısmı, öğrencilerin ikili, dörtlü ya da altılı ekipler halinde düzenlemeler üzerinde pratik yapabileceği ve ayrıntılı olarak çalışabileceği ve çeşitli görevleri yerine getirmeye çalışacağı şekilde tasarlanmıştır (Evelein, 1998). Örneğin, bazı egzersizlerde, müziğin nasıl sürdüğünü daha iyi duyabilmeleri için ekiplere çeşitli ‘background’ yani artalan şarkılar dinletilir.”

“Ekip içerisinde işbirliği, özellikle öğrenciler bir arada çalışmaya alışkın değilse özel ilgi ve elbette ki gürültü yönetimi gerektirir. Özellikle Hollanda’nın büyük şehirlerinde, müzik sınıflarının, içerisinde çalgıların, ses ekipmanının ve bilgisayarların bulunduğu, birbirine bitişik çalışma kabinleri halinde tasarlanmasına yönelik bir eğilim görülmektedir. Bu yolla, ekipler halinde çalışan öğrenciler başkalarını rahatsız etmeden pratik yapabilmektedir.”

“Soundcheck’te, müzikal deneyim önemlidir. Hem Hollanda’da hem de diğer birçok ülkede uygulanan, önce müzikal notasyonun daha sonra da bu notasyonun kullanılarak müzik yapmanın öğrenilmesi gibi geleneksel bir yaklaşım, bu metodolojide yer almamaktadır. Soundcheck, ilk olarak müzik notasyonunun okunmasının öğrenilmesine değil, müzik yapmanın ilk olarak hissetme ve dinlemeyi gerektirdiği düşüncesine dayanmaktadır.

Notasyon, yalnızca öğrenciler yeterli müzik deneyimine ulaştığında verilmektedir. Daha sonra da, kademe kademe geleneksel notasyon türleri tanıtılır. Bu yolla, deneyim, gitgide daha iyi kavramlaştırma ve soyutlamaya yönelik bir temel olarak kullanılmaktadır.”

“Soundcheck’te değerlendirme, bağlamda yer alır ve müzikal sürecin kendisinin bir parçasıdır. Bu yüzden, teori ve müzikal soyutlamalar üzerine yazılı ya da merkezci bir bakış açısıyla yürütülmüş değerlendirme neredeyse yer almamaktadır. Metodoloji, öğrencilerin kendi müzikleri üzerine düşünecekleri, bunu değerlendirecekleri ve artan bir portföy edinecekleri şekilde tasarlanmıştır. Bu yaklaşımın önemi, Gardner (1991) ve daha sonra da Elliott (1995) tarafından vurgulanmıştır. Ekip içi yansıma, eş değerlendirmesi ve bunların portföyüyle, öğrenciler kendilerinin ve birbirlerinin değerlendirmelerini etkilerler. Portföy, her öğrencinin kademeli gelişimini belgeler. Öğrencilerce çalınan ya da cover’ı yapılan her büyük düzenlemede, öğrenciler süreç ve ürün üzerinde düşünmeye yöneltilir.”

Bu çalışmaları ve uygulamayı gerçekleştirecek öğrencilerin düzeyi çok önemlidir. Hollanda’nın Batı müzik eğitiminde ileri düzeyde bir ülke olduğu varsayılsa bile, pop kültürün kendi doğasında basitçe ele alınmaya çalışılan deneyselliğin, aslında derin bir kültürel ve sanatsal birikim gerektirdiği açıktır. O nedenle, bu anlayışın kendi içinde yüzeysel bir yörünge izlemesi, Hollanda müzik eğitimi kültürü içinde bile yadırgatıcı bir sonuç ortaya koymaktadır. Bu tarz yönelimlerin ülkemiz koşulları gözetilmeden ve sağlıklı bir uyarlama yapılmadan kendi müzik eğitimi anlayışımız ve yöntemlerimiz içine aktarılması son derece tehlikeli sonuçlar doğurabilir.

Sözlü kültüre dönük çalışmalarda önemsenmesi gereken notasyonun olmaması konusu, öğrencilerin yaratıcılık, duyumsama ve bireysel kolaylıklarının geliştirilmesi gibi konularda çok yararlı ve gerekli olan bir yöntemdir. Bu yolla, öğrenciler çalışmalar yoluyla içine girdikleri kültüre daha fazla yaklaşabilirler. Örneğin, üzerinde çalışılan konu “Türk Halk Ezgileri” ise eksene alınan ve üzerinden soyutlamalar yapılması gereken “bağlama” gibi bir çalgının ve Türk Halk Ezgilerinin kendine özgü müziksel öğelerinin çok büyük önemi vardır. Kuşkusuz, yabancı kültürden gelen öğrencilerde “benlik” ve “bellek” gibi bulunması gereken temel kültürel özelliklerin olmaması, başlı başına engelleyici bir konudur.

Notasyon konusu “Soundcheck” metodolojisinde sözünü ettiğimiz çerçevenin dışında ele alınmaktadır. Burada üzerinde uğraşılan kültürden çok, öğrencilere notasyonun sonradan verilmesi, kendilerine göre bir çalışma yöntemi ve üzerinde durulan müzik türü “pop müzik” için bir araç olarak gösterilmektedir.

Soundcheck’te değerlendirmenin doğrudan olmayışı “öğrenci merkezli” çalışmanın bir sonucu olduğu kadar, eğitim sürecinin gerekli kuramsal temellere oturmadığına ve sistematik bir uygulama sürecinin olmamasına da işaret eder.

Araştırmaya İlişkin Son görüşler

Araştırmacının makalesinde yer verdiği son değerlendirmeler şunlardır:

“Irene’nin akademideki eğitiminde, özgün öğrenmeye dair birçok öge yer almaktaydı. Kendi müzikal ve öğretmeye yönelik deneyimleri, profesyonel gelişiminde kritik başlangıç noktalarıdır. Eğitsel ortam da, Irene’nin ve meslektaşlarının müzik yapabileceği, bir şeyler öğretebileceği ve deneyimlerini birbirleriyle paylaşabileceği bir ortam olarak önemli rol oynamıştır. Bireyler ve bu eğitsel/ müzikal ortam arasındaki karşılıklılık da dinamik, gerçekçi ve özgün bir öğrenme ortamı oluşturdu.

Müziğin, tüm dışavurumsal nitelikleri ve deneyimlerinin, müzik öğretmenlerinin eğitiminde anlamlı ve önemli olduğuna inanılmaktadır. Rotterdam’da, klasik müziğin yanı sıra, pop ve dünya müziği de önemli bir role sahiptir. Gençlerin kültürünün önemli bir kısmını oluşturduğundan, pop ve çok kültürlü müziklerin de programlara dahil edilmesi gerektiği savunulmaktadır. Diğer bir faktör de, Codarts’ın başarılı pop ve jazz akademilerinin eğitsel felsefelerinin Rotterdam Müzik Eğitimi Akademisini tamamlayıcı nitelikte olmasıdır. Codarts’ta, Avrupa Birliği’nin desteğiyle yakın zamanda bir Dünya Müziği Merkezi’ne dönüştürülmüş olan, başarılı bir Dünya Müziği Akademisi yer almaktadır. Bu akademide, müzisyenler, Tango, Flamenko, Küba, Hint ve Türk müziği türlerinde eğitim alır. Çeşitli akademilerden öğrenciler, projelerde birlikte çalışmakta ve işbirliği yapmaktadırlar.

Gerçek şu ki, bu Akademideki öğrenciler, çoğunlukla pop müziğe yöneltilmektedir. Bilgisayar kullanımı konusunda becerili, örneklem konusunda deneyimlidirler ve ses ve müzik düzenleme ve yönetme konusunda yaygın modern teknikler kullanabilmektedirler. Bu da, pop ve dünya müziğinin pratik anlamıyla bir arada oluşu, istekli bir müzik eğitimleri neslinin yetiştirilmesi açısından önemlidir.”

Öğrencilerin yaratıcılığının geliştirilmesine ve mesleki/müzikal kimlik kazanmalarına dönük uygulamalar içeren oldukça ilginç bu çalışma, Hollanda’da gelişen etkili bir eğitim süreci hakkında çok önemli ipuçları vermektedir.

Araştırmaya ilişkin olarak içerisinde üzerinde durulması gereken eğitim-öğretim uygulamalarının varlığından söz etmekle birlikte, eğitim stratejileri bakımından Gardner ve Elliot gibi eğitimcilerin büyük ölçüde referans alındığı bu çalışmanın farklı yönlerinin bulunduğunu ve çok yönlü değerlendirme gerektirdiğini vurgulamalıyız.

Doğu ve Batı medeniyetleri arasında yer alan Türk Ulusu, Erken Cumhuriyet dönemindeki eğitim ve sanat hamleleriyle örnek sayılabilecek çok önemli gelişmeler göstermiştir. Müzik eğitimcilerimizin kendi koşullarımızı göz ardı etmeden, içerisinde post modern yaklaşımlar taşıyan bu tür eğitim uygulamalarının zararlı yönlerini dikkatli biçimde süzmesi gereklidir.

Tüketim kültürünün müzik alanında en önemli temsilcisi ve simgesi sayılabilecek pop müzik çalışmalarını merkez alan bir müzik eğitimi anlayışı, ne derece kalıcı veya iz bırakıcı olabilir? Doğu ve batı etkileşiminde otantik ve klasik yönelimlerle evrilerik

gelişen binlerce yıllık müzikal birikim; yeni eğitim ortamını oluşturan yapılandırılmış pop kültürü içerisinde nasıl algılanabilir? Sosyal, politik, ekonomik ve tarihsel gerçeklikler içerisinde çatışmalar, uzlaşmalar veya alışverişler içerisinde yoğrulan kültürel hareketler; post modern yönelimlerle biçimlenen popüler kültür içerisinde nasıl bir potada eritilebilir? Çocuklarımız ve gençlerimiz, müzik yoluyla tüketmeleri gereken enerjiyi yalnızca tüketim kültürünün ve yüzeyselliğin bir parçası olarak gerçekleştirmek zorunda mıdır? Bu gelişimi etkileyen diğer etkenler neler olabilir?

Bu sorular, müzik eğitimi ve müzik kültürü bakımından belki de 21. yüzyılı kapsayıcı çok önemli bir süreç içerisinde bulunduğumuzu göstermekte ve cevaplandırılması için kapsamlı araştırmalara ve stratejiler geliştirmeye gereksinim duyduğumuzu vurgulamaktadır.

Treanor'un vurguladığı; özel olarak Hollanda'da ve genel olarak batıda gözlenen çok kültürlü toplum gerçeklerine ilişkin gelişmeler konunun göz ardı edilmemesi gereken farklı yönlerini de ortaya koymaktadır.

Irkçılığı ve eşitsizliği meşrulaştırmak

“‘Çok-kültürlü’ bir toplumun gerçeği gittikçe açığa çıkıyor. Hollanda’da, ‘çok-kültürlülük’ sistematik bir şekilde ‘eşitlik’ın karşıtı olarak kullanılıyor. Çok-kültürlü bir toplum, Afrikalı göçmenlerin tuvalet temizlediği, yüksek mevkilerdeki Hollandalıların ise avukat, pilot, cerrah ve banker olduğu bir toplumdur. ‘Çok-kültürlülük’ kavramı artık eşitlik veya saygı anlamını taşıyor – bu anlamları eskiden taşıdığı varsayımından yola çıkarsak. Toplumda etnik azınlıkların varlığını ima ediyor, fakat onların sosyal statülerinden bahsetmiyor. Hatta, bir toplumun çok-kültürlü olmasıyla bütün ahlakî zorunlulukların yerine getirildiği iddia ediliyor.”

Zorunlu kültür

“‘Çok-kültürlü bir toplum’ göçmenleri baskı altında tutuyor. Onlara, geldikleri ülkelerde, kalan tek kültürleriyle yeniden birleşmek kalıyor. Nereye giderlerse köken kültürlerine hapsediliyorlar. Tek kültürlülük, çok-kültürlülük ve kültürlerarası düşünceler kültürü empoze eden düzenlerdir. Okulda (ve evde) anlatılanlara karşın, ‘kültür’ sahibi olmak zorunlu değildir. Kutsal bir olaydan çok milliyetçilerce savunulan siyasî bir seçimdir.

Devlet politikaları bu çeşit çok-kültürlülük üzerine kurulu olunca, muhafazakâr gruplara öncelik tanılır. Muhafazakâr insanlar genelde kendilerini “topluluğun gerçek değerlerinin” temsilcileri olarak lanse ederler. Hükümet, her kültürün otantik temsilcisini arayınca, bu muhafazakâr temsilciyi bulur.

Pratikte Avrupa’daki hükümetler hakikaten muhafazakârları, çoğu zaman da

dinî önderleri, bir göçmen azınlığın temsilcisi olarak öne sürer. Böyle olaylar sık sık gerçekleşince, çok-kültürlülüğün ‘çok-inançlı’ veya ‘çok-dinli’ anlamını edinmesine neden olmuştur. Örneğin Amsterdam’ın yerel siyasetinde, Türkler Müslüman varsayılıyor. Ateist olsalar bile, hayatta bir câminin içini görmemişler bile, yerel câminin imamı onların temsilcisi sayılıyor.

Bu tutum – zorunlu kültür – Hollanda’da tek-kültürlülüğe geri dönüşü kolaylaştırdı. Ve tahmin edilir şekilde, göçmenlere telkin edilen ‘Hollanda değerleri’, 1950’lerin değerleridir. Kültürün standart şekli her zaman muhafazakâr şeklidir – böyle kültür olacağına hiç kültür olmasın.”(Treanor, 2003)

Yukarıda sözü edilen eleştiriler günümüz Hollanda’sında “çok kültürlülük” adına cevaplandırılması gereken bir dizi soruya ve daha derinde yatan pek çok probleme işaret etmektedir.

Hollanda ve diğer Batı ülkelerinde “çok kültürlü” eğitim anlayışlarının geliştirilmesi, köken kültürlerle diğer kültürler arasında emeğe ve sürece dayalı derinlikli ilişkiler geliştirilmesi gereklidir.

Oysa, örnek makalede görüldüğü gibi; Batıda yüzeysel tutumlara, yanlı bakışlara ve insanları yalnızca “din” değişkeni gibi unsurlara bilinçli olarak indirgeme anlayışlarına rastlanmaktadır. Bu yanlış ve eksik bakış açılarıyla küresel akışların girdabına hiçbir ülkenin ve anlayışın dayanamayacağı açıkça görülmektedir.

Sonuç - Öneriler

Kendi koşullarından ve yönelimlerinden hareketle kapsayıcı, yayıcı ve belirleyici post modern özellikler içeren “Çok Kültürlü” eğitim uygulamalarının, diğer kültürlerle etkileşimlerinde, ister istemez popüler kültür ve müzik paydasında buluşulması sonucu ortaya çıkmaktadır.

Dışarıdan eğitim uygulamalarını süzmeden transfer etmeye meraklı ve olduğu gibi metodoloji örneği almaya eğilimli akademisyenlerin varlığı, bu tarz yaklaşımlara sahip kişilerin kültürlere veya kültürümüze verebileceği zararları önceden kestirmemiz gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca, “Çoklu Zeka” gibi birçok eğitim kuramının ülkemizde sakıncaları üzerinde durulmadan doğrudan uygulandığı da bilinen bir durumdur.

Ülkemizde çok kültürlülük üzerine müzik eğitimi modelleri geliştirme eğilimi ve gereksinimi bu derece görülmemesine rağmen, küçülen dünyada oluşan kültürel gereksinimler bu konuya duyarlı olmamızı gerektirmektedir. Vatandaşlarımızın göçler yoluyla kurdukları yeni yaşam biçimleri, pop müzik kültürünün dünyada öne alınamaz biçimde yaygınlaşması ve Türk halk ezgilerinin dünya müzikleri açısından önemli konumu göz önüne alındığında, çok kültürlülüğe ilişkin müzik eğitiminde yapılan çalışmalar

kuşkusuz bizi de yakından ilgilendirmektedir.

“Irene” örneği ile kendi metodolojilerini ortaya koyan Hollanda’daki yaygın ve güncel müzik eğitimi anlayışının, yadsınamayacak ve üzerinde durulması gereken yönler kuşkusuz vardır. Ancak, bu tarz yönelimlerle pop müzik paydasında genel çözüme gidilmesi ile kültürleri kendine özgü inceliklerinden arındırma yanlısına düşüldüğü görülmektedir.

Bu tarz yönelimlerin, üst ayrılaşmaya yol açarak ve tüketim kültürünün yüzeysel yönlerine hizmet ederek toplumun post modern akımların etkisi altına girmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Ülkemizde Milli Eğitim anlayışından iyice sıyrılan “Okul Müzik Eğitimi” anlayışının erozyona uğratılmasıyla, piyasa koşullarının baskın olduğu müzik eğitimi uygulamalarının yerleşmesi kaçınılmaz bir sonuçtur.

Son yıllarda söz konusu nedenlerle ülkemizde sayıları hızla artan ve yalnızca belli kesimlerin çocuklarının yararlanabildiği müzik dershanelerinin bu denli etkili oluşu düşündürücüdür. Bu dershanelerde verilen eğitimin genellikle yüzeysel ve belli kitlelere dönük oluşu, içeriğinin amatör çalışmaları hedeflemekten öteye geçmemesi ve niteliği tartışma konusudur.

Küresel akışların etkisinde dünyada ve ülkemizde okul müzik eğitiminin ve mesleki müzik eğitiminin etkisini ve verimliliğini giderek kaybetmesi kuvvetli bir öngörüdür.

Pop müzik aracılığıyla yalnızca kültürel benzerliklerle yetinilen bir potada eritme anlayışının sakıncaları ile söz konusu yönelimlerin kültürler ve ortak kültür üzerinde zarar verici yönleri olabileceği gerçeği müzik eğitimcilerince göz ardı edilmemelidir. Pop müzik çalışmalarının müzik eğitimindeki rolü, oranları ve niteliği günümüzde üzerinde özenle durulması gereken bir konudur.

Kuşkusuz yanlı, çıkarıcı ve acımasız yaklaşımlarla geri dönüşü olmayan bir ivme izleyen stratejik akışlar, kendi içinde doğal ve samimi gözükse de kültürel zenginlikler üzerinde onarılamaz izler bırakabilmektedir. Giderek küçülen dünya üzerinde günümüz koşullarının oluşturduğu yaklaşımlar, söz konusu olumsuzlukların yerleşmesine ve büyümesine elverişli ortamlar sağlamaktadır. Kendiliğinden, bu sistemin ve döngünün içerisinde yer alınması çağımızın insanlara dayattığı en büyük problemlerden biridir.

Üniversiteler “Uluslararası” etiketli her türlü çalışmaya adeta “gözü kapalı” anlayışta ve ödünler vererek girmemelidir. Günümüzde ülkesinin ve insanlığın çıkarlarını Batının çıkarlarının gerisinde bırakan her türlü girişim büyük bir aymazlığın veya ihanetin sonucudur. “Türkiye’nin kötü imajını düzeltmek!” söylemiyle yola çıkılan bilimsel, kültürel etkinliklere; neden?, kime karşı?, ne amaçla?, neye rağmen?, sorularının vakit geçirilmeden sorulması gerekliliğine işaret etmek başlıca görevlerimizden birisi olmalıdır.

Batı merkezli “çok kültürlü” müzik eğitimi uygulamaları kendi ana hedeflerini belirlerken kendi bağlamında tuttuğu birçok değer dışında “benzerliklerden yola çıkmayı” en akılcıl ve kolay yol olarak belirlemektedir. Böylece ülkelerin özgün karakterlerini

üzerinde barındıran yerel güçlüklerin üzerinden daha kolayca aşabilecekleri kavrayışına sahip olabilmektedirler. Müzik kültürünün/kültürümüzün Avrupa'daki birtakım küresel dernekler yoluyla masaya yatırıldığı ve bahsedilen yönelimin merkeze taşındığı şu günlerde tam tersine ülkelerin kendi özgün yapılarının benzer veya farklı özellikleriyle merkeze taşınarak irdelenmesi gerekliliği sonucuna varmaktayız. Bu belki uzun ve zor bir süreç gerektirebilir. Ancak, yapılan tüm yapıcı çalışmalara destek vermekle birlikte; söz konusu birlik veya derneklere, postmodern söylemlerden uzak ve onun kültürlere, insanlığa zarar verici yönleri yerine çok daha yararlı, paylaşımcı ve gerçekçi çalışmalar yapmalarını tavsiye etmeliyiz.*

Çünkü, bu dernekler bizim gözlemlerimize göre “tek” elden yönetim tarzıyla ve başkalarına yönelik strateji belirleme yetisiyle birlikte günden güne ülkemiz içerisinde ve dünya genelinde etkin biçimde yapılanmaktadır.

Kültür içerisinde yoğrularak ve zaman, emek isteyen gerçekçi çalışmalar ana hedef olmalıdır. Özellikle sosyal bilimlerde uzun süreçler ve gözlemler isteyen çalışmaların, “bilimsel” etiketli yüzeysel ve öze yabancı yaklaşım biçimleriyle ele alınan niteliksiz gelişimine göz yumulmamalıdır.

Bu saptamalar, müzik kültürümüze ve onu oluşturan tüm boyutlara ilişkin her dönemden daha fazla duyarlı olmamızı gerektiren bir süreç yaşadığımızı göstermektedir. Müzik eğitiminin kendine özgü özellikler içerdiği duyarlılıklar günümüzde kendimize daha fazla güvenmemizi ve radikal adımlar atmamızı gerektiren düzeydedir. Batının geçmişten günümüze müzik eğitimine ilişkin geçirdiği evreler ve bunların bizleri ilgilendiren boyutları, Cumhuriyet Döneminde ülkemizdeki doğu-batı etkileşimli kapsamlı gelişmelerle birlikte çok yönlü biçimde değerlendirilmelidir. Bu değerlendirmelerin ışığında kendi yörüngemize uygun müzik eğitimine ilişkin yöntemler üretilmesi önem kazanmaktadır.

Halk ezgilerimize ve Batıdan aldığımız gelenekselleşmiş tüm değerlerimize ilişkin müzikal yaklaşımlar, müzik eğitiminden müzik sanatına evrilen kendine özgü deneysel bir anlayışa sahip olmalıdır. Bu anlayış; halk ezgilerimizin yaşamasını gözetmesi kadar onların kazanacağı yeni değerleri de küresel akışların olumsuz etkilerinden koruyucu ve karşı ivmeler geliştirici yeni özelliklerle donatmalıdır.

Sözlü kültürün temel yapı taşları olan benlik, bellek ve kişisel beceri; yazılı kültürden gelen kazanımlarla örtüşerek özgürlük ve disiplinin ortak kapsamları içinde geleceği kucaklamalıdır.

* EAS Avrupa Müzik Eğitimi Birliği Başkanı F. Niermann'ın Ocak 2009'da Bolu A.İ.B.Ü'de verdiği seminerden edinilen “Benzerliklerden yola çıkmak” kavramına ilişkin kendi müzik eğitimi uygulamalarına dayalı yönelim biçimi.

KAYNAKÇA

- Aslanoğlu, R. (1998). Biri Kültürel Karışım Olarak Küreselleşme, A. Yaşar Sarıbay, E. Fuat Keyman, (Der.), Küreselleşme, Sivil Toplum ve İslam, Vadi Yayınları, Ankara.
- Connor, S. (2001). Postmodernist Kültür, Çeviren: Doğan Şahiner, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Evelein, F. (2006). Pop and World Music in Dutch Music Education: Two Cases of Authentic Learning in Music Teacher Education and Secondary Music Education. International Journal of Music Education, Volume 24, Number 2, August.
- Goottdiener, M. (2005). Postmodern Göstergeler, Çevirenler: Erdal Cengiz, Hakan Gür, Arhan Nur, İmge Kitabevi, Ankara.
- Isme. (1992). Isme Proceedings of the 20th World Conference of the International Society for Music Education. Seoul, Korea.
- Schippers, H. (1996). Teaching World Music in the Netherlands, Towards a Model for Cultural Diversity in Music Education, International Journal for Music Education.
- Sell, D. (1992). Multicultural Music Education: Some Assumptions and Dangers. Isme Proceedings of the 20th World Conference of the International Society for Music Education. Seoul, Korea.
- Treanor, P. (2003). Çeviren: Uğur, Ü.Üngör, Çok Kültürlülük Neden Yanlıştır? [Çevrimiçi] <http://web.inter.nl.net/users/Paul.Treanor/index.html>.
- Wagner, P. 2005; Modernliğin Sosyolojisi, Çeviren: Mehmet Küçük, Ayrıntı Yayınları, İstanbul

Özet

“Dünya Müziği” bir müzik türü olmasının yanı sıra, müzik eğitimcileri tarafından çok kültürlü müzik eğitiminin kapsamı içinde ele alınan ve özellikle son yirmi yıl içerisinde ilgili literatürde sıklıkla kullanılan bir nitelemedir.

“Dünya Müziği” tanımlaması ve onunla ilintili eğitim uygulamaları, müzik eğitiminde küresel algılamının ortak bir payda kazanmasında, popüler kültürün kolaylıkları nedeniyle müzik eğitime ilişkin bir strateji haline de dönüştürülmüştür.

Postmodern yönelimlerle koşut biçimde ilerleyen söz konusu eğitim stratejilerinin Hollanda örneğini ortaya koyan araştırmalar üzerinden değerlendirilmesi ve bu değerlendirmelerin ışığında müzik kültürümüze yansıyan veya yansyabilecek olumsuz yönlere ilişkin çeşitli saptamalarda bulunmak makalemizin konusunu oluşturmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Çok Kültürlülük, Dünya Müziği, Müzik Eğitimi

Abstract

Assessment of the Latest Twenty Years in “World Music”: Examples of Netherlands

Besides “World Music” is a music genre, it is also a definition which is frequently used in the related literature especially in the latest twenty years and assessed within the scope of multicultural music education by music educators.

In providing a common ground for a globalized perception in music education, the definition of “World Music” and the related educational programs were also changed into a strategy regarding music education thanks to the facilities of popular culture.

The aims of the present article are to assess some studies on the related educational strategies which progress in parallel with postmodern trends in Netherlands and in the light of these assessments, to perform some determinations related to the negative aspects that reflect or can reflect on our music culture.

Key Words: Multiculturalism, World Music, Music Education